

Commissie
van Toezicht
Ieper

JAARVERSLAG
COMMISSIE VAN TOEZICHT
BIJ DE GEVANGENIS TE IEPER

JAAR 2020

Jaarverslag van de Commissie van Toezicht
van leper
Jaar :2020

I. De Commissie van Toezicht

A. Samenstelling :

De commissie van toezicht leper kende in 2020 de volgende samenstelling :

- Dhr. Van Damme Hendrik : Voorzitter
- Dhr. Bonte Joost: Ondervoorzitter
- Dhr. Baccarne Frans: Commissielid Arts
- Dhr. Huysentruyt Jonathan : Commissielid jurist (vanaf februari 2020)
- Dhr. Cooman Raphaël : Commissielid jurist
- Mevr. Six Marjolein: Commissielid
- Mevr. Van Holme Caroline: Commissielid
- Mevr. Missiaen Sally: Commissielid
- Dhr. Markey Christophe: Commissielid (vanaf juli 2020)
- Dhr. Raepsaet Stijn: Commissielid
- Mevr. Zyde Valerie: Secretaris Commissielid
- *Dhr. Van Biesen François : Commissielid tem september 2020*
- *Dhr. Temmerman Luc: Commissielid tem februari 2020*

B. Functioneren.

De Commissie van leper heeft in het voorbije jaar een gestructureerde werking opgezet teneinde haar opdracht gestalte te geven.

De vergaderingen vinden éénmaal per maand plaats, op een vaste dag in de maand. Normaal zijn de commissievergaderingen fysiek en gaan deze door in de PI (Penitentiaire Instelling). In de coronaperiode waarbij bezoek in de PI verboden was, is overgeschakeld naar digitaal vergaderen. Het ritme van maandelijks overleg werd aldus, behalve in april bij de start van de pandemie, niet onderbroken.

De maandcommissarissen gaan, telkens per twee, wekelijks éénmaal langs in de PI te Ieper. Hiervoor wordt geen vaste dag of moment vastgelegd. De bezoeken worden in onderling overleg tussen de twee maandcommissarissen afgesproken.

Binnen de commissie werd, niettegenstaande dit een belangrijke bijkomende inspanning is voor iedereen, er verder voor gekozen om deze weekbezoeken met twee af te leggen. De leden ondervinden op die manier onderling steun om dit samen te doen en zaken af te kunnen toetsen onder elkaar.

Bij de weekbezoeken wordt, indien enigszins mogelijk, langsgedaan bij diensten en worden daar gesprekken aangeknoopt: sociale dienst, de werkplaats, bibliotheek, Vlaamse gemeenschap, medische dienst.

Maandelijks vindt er ook één overleg plaats tussen de directie van de PI Ieper en de voorzitter van de CvT Ieper.

Met de directie wordt betracht te bekomen dat zij regelmatig het eerste uur aansluit op de commissievergadering, in principe om de twee maanden, waarbij voorafgaand wordt afgesproken welke thema's besproken zullen worden, zodat dit kan worden voorbereid.

Soms sluit er een andere verantwoordelijke van de PI aan op de commissievergadering: een verantwoordelijke die als functionaris binnen de PI goed geplaatst is om het te bespreken thema te duiden

Na de opstart in 2019, kunnen we stellen dat de CvT in het voorbije werkjaar bekendheid met de werking van de PI heeft verworven.

Gedetineerden en personeel weten dat er een CvT bestaat die actief is in de PI Ieper en dat de CvT geen verschijnsel is van voorbijgaande aard

Ter gelegenheid van de infosessies over de Klachtencommissie, werd aan de gedetineerden, die dat wensten, tevens uitleg gegeven over de taak van de CvT.

Uit de interacties met de gedetineerden blijkt dat periodieke infosessies, eventueel in verschillende talen, nuttig zouden zijn.

We ervaren wel blijvend een zeker wantrouwen bij een aantal medewerkers van de PI Ieper ten opzichte van de Commissie.

Anderzijds kunnen we stellen dat de meeste medewerkers, bij vraagstelling, bezoek aan de bepaalde afdelingen, werking, zich correct en meewerkend opstellen,

Doordat de PI van Ieper geen grote gevangenis is, ervaren we dat de medewerkers ons effectief beginnen te (her)kennen en ons plaatsen als gemandateerden van de CvT.

Als commissielid is het niet altijd duidelijk wat kan/niet kan inzake onze taak als commissielid.

Enkele voorbeelden: vlot kunnen inkijken van mappen en registers , dossiers inkijken versus privacywetgeving, wat met problematieken die eerder personeelsgerelateerd zijn, toegang tot alle plaatsen in de PI, vrijelijk spreken en (mogen) bevragen van medewerkers...

We merkten verder duidelijk in het najaar van 2020 spanning met de CvT bij de opstart en invoering van het beklagrecht. De infosessies, gegeven aan de gedetineerden, en de verspreiding van folders en formulieren leidden tot een redelijk aantal klachten. Dit leidde tot nervositeit en een defensieve opstelling bij directie.

Voor de gedetineerden is het niet steeds duidelijk dat het bij een klacht, ingediend bij de klachtencommissie (KC) moet gaan over een individuele beslissing van de directie t.a.v. een gedetineerde.

Men interpreteert het begrip klacht soms ruim en men hanteert de verschillende formulieren: (CvT-verzoekbriefje en het formele klachtenformulier) door elkaar.

Het organiseren van infosessies op regelmatige basis, eventueel in verschillende talen, zou dit kunnen verhelpen.

Tenslotte mag gezegd worden, dat de CvT Ieper uit een gedreven groep bestaat, leden met een diverse achtergrond en opleiding, die zich volop inzetten voor hun taak als Commissielid. De complementariteit van deze mensen maakt het samenwerken boeiend en productief.

Er wordt dankbaar gebruik gemaakt van het bescheiden budget voor een etentje, naar groepsversterkend effect toe. Er is hieromtrent afgesproken dat het etentje wordt voorafgegaan door een bezoek en/of vormingsmoment m.b.t. ons werk als CvT.

C. Behandeling van verzoeken van gedetineerde personen / Bemiddeling.

De ingediende vragen worden op een uniforme wijze behandeld :

1. De maandcommissarissen checken wekelijks in de daartoe voorziene brievenbus of er CvT-verzoekbriefjes aanwezig zijn.
2. Bij aanwezigheid van een CvT-verzoekbriefje wordt in gesprek gegaan met de gedetineerde, teneinde het probleem verder te concretiseren.
3. Indien enigszins mogelijk wordt dit gesprek onmiddellijk georganiseerd: tijdens hetzelfde weekbezoek als dat waarbij het briefje werd aangetroffen.
4. Er wordt nagegaan of het een vraag betreft die kan behandeld worden door de Commissie of niet.
5. Alsook wordt nagegaan of er eventuele inbreuken gebeurd zijn op het HHR/Basiswet of niet.
6. Vragen worden genoteerd in de Excellijst klachten op de account van CvT Ieper.
7. Daarnaast is er schriftelijke rapportage van vragen en verzoeken via het maandverslag door de maandcommissaris, in de ter beschikking gestelde format,.

8. In de maandelijkse vergadering van de CvT is het een vast agendapunt om het maandverslag van de maandcommissaris van de voorbije maand te bespreken, eventueel worden ook reeds de bevindingen of gestelde vragen van de lopende maand uitgewisseld en besproken.
9. Mogelijkheden tot opvolging:
 - a. Kan in maandelijks gesprek tussen voorzitter en directie aan bod komen, bv. bij individueel/praktische problemen.
 - b. Indien het probleem eerder algemeen is, kan dit ook aan bod komen tijdens de overlegmomenten tussen de directie en de commissieleden op de vergadering van de commissie, bv. regelingen rond bezoek, drugscontrole, eigen kledij... Doel: een betere werking voor alle gedetineerden bekomen.
 - c. Wat geconstateerd wordt in een bepaalde gevangenis, is wellicht en meestal ook aan de orde in andere gevangenissen. Met de coördinator van de Nederlandstalige commissies, wordt betracht vastgestelde zaken naar 'boven' te trekken, breder en integraler te bevragen i.f.v. een formuleren van richtlijnen, mogelijkheden en begrenzingen.

D. De Commissie in cijfers.

a. Aantal maandelijkse vergaderingen

In de periode van januari 2020 tem december 2020 vonden er 11 commissievergaderingen plaats. In april was er geen vergadering, in mei en november vonden de CvT vergaderingen digitaal plaats, omwille van de covid 19 maatregelen.

- Woensdag 08/01
- Woensdag 12/02
- Woensdag 11/03
- Woensdag 13/05
- Woensdag 10/06
- Donderdag 9/07
- Woensdag 19/08
- Woensdag 16/09
- Woensdag 14/10
- Woensdag 18/11
- Woensdag 9/12

b. Aanwezigheid van de leden tijdens de maandelijkse vergaderingen.

- Januari: 9 van de 11 leden aanwezig
- Februari: 10 van de 12 leden aanwezig
- Maart: 10 van de 11 leden aanwezig
- Mei: 9 van de 11 leden aanwezig
- Juni: 9 van de 11 leden aanwezig
- Juli: 8 van de 12 leden aanwezig
- Augustus: 9 van de 12 leden aanwezig
- September: 11 van de 12 leden aanwezig
- Oktober: 10 van de 11 leden aanwezig
- November: 9 van de 11 leden aanwezig
- December: 9 van de 11 leden aanwezig

c. Aantal bezoeken in de penitentiaire inrichting.

- Januari: 5 bezoeken
- Februari: 4 bezoeken
- Maart: 1 bezoek
- April: vanaf 17/4 ledigen van de brievenbus terug mogelijk, echter nog geen contacten met gedetineerden toegestaan.
- Mei: 5 weekbezoeken, omwille van covid 19 slechts door 1 maandcommissaris hele maand
- Juni: 4 weekbezoeken, waarvan 3 door 1 maandcommissaris en 1 met twee (wegens covid maatregelen)
- Juli: 4 weekbezoeken
- Augustus: 4 weekbezoeken
- September: 5 weekbezoeken
- Oktober: 4 weekbezoeken
- November: 4 weekbezoeken
- December: 4 weekbezoeken

d. Aantal ingediende verzoeken van gedetineerde personen.

- Januari: 3 CvT-verzoekbriefjes
- Februari: 1 CvT-verzoekbriefje
- Maart/April: 2 CVT-verzoekbriefjes
- Mei: 6 CVT-verzoekbriefjes
- Juni: /

- Juli: 2 CVT-verzoekbriefjes
- Augustus: /
- September: /
- Oktober: 3 CVT-verzoekbriefjes
- November: 1 CVT-verzoekbriefje
- December: 3 CVT-verzoekbriefjes

e. Aantal bemiddelingen.

In december werd één formele bemiddeling in het kader van het beklagrecht verricht door een commissielid.

II. De penitentiaire inrichting – Gevangenis van Ieper.

A. Werking

De gevangenis van Ieper is een kleine gevangenis. Zij werd in 1876 in gebruik genomen als arresthuis maar doet ondertussen ook dienst als strafhuis. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd de gevangenis volledig vernield en in 1919 weer opgebouwd. In de jaren 70 kwam er een vleugel bij en eind jaren 90 werd de gevangenis grondig gerenoveerd.

In 2016 werd een nieuw complex in gebruik genomen bestaande uit o.a. burelen voor de administratie, een nieuw open centrum, een nieuwe keuken, een nieuwe bezoekszaal en verschillende ruimtes voor activiteiten georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap. Nu wordt uitgekeken naar de verbouwing en de uitbreiding van de PI die zou starten in de zomer van 2021.

In de gevangenis van Ieper heerst een gesloten regime.

Gedetineerden verblijven steeds op hun cel, behalve wanneer zij werken, wandelen of deelnemen aan een activiteit.

Wekelijks kunnen gedetineerden naar het openleercentrum gaan, deelnemen aan sportactiviteiten, fitnessen, ontspannende activiteiten of filmvoorstellingen bijwonen of een creatief atelier volgen. Er is een interne bibliotheek en vanuit de Vlaamse gemeenschap worden heel regelmatig allerlei activiteiten aangeboden. Er werden, onder impuls van de directie van Ieper, tevens grootkeukencursussen van de VDAB opgestart.

In het werkhuis kunnen 30 à 40 gedetineerden stukwerk verrichten. Daarnaast hebben een 20-tal gedetineerden huishoudelijke taken. Zij werken als fatik in de keuken, op sectie, in de wasserij, als technicus, kapper, in het onderhoud van gebouw en lokalen...

Het gehanteerde dagschema binnen de PI van Ieper volgt een vast terugkerend stramien met strakke timing.

Tijdens wekdagen worden de cellen geopend om 06u15 en gesloten 21u15. In het weekend, worden de cellen geopend om 8 uur en gesloten om 21 uur.

Het dagschema omvat geprogrammeerde activiteiten als wandeling, activiteiten, bezoeken, werkplaats en biedt alle gedetineerden, indien door hen gewenst, een veelheid van mogelijkheden tot opnemen van taken, deelname aan activiteiten...

Een minderheid van de gedetineerden is veroordeeld. Het overgrote deel zit in voorhechtenis. De gevangenis beschikt in theorie over 48 cellen voor 55 gedetineerden. In de praktijk schommelt de bevolking tussen de 100 en 140. Alle cellen zijn ingericht met stapelbedden en zijn voorzien voor detentie van twee of vier personen.

In de voormalige directeurswoning kunnen twaalf gedetineerden, in het regime van beperkte detentie, verblijven.

De PI heeft tenslotte ook permanent een aantal gedetineerden onder elektronisch toezicht, die administratief worden toegevoegd aan de gevangenispopulatie van leper.

B. Opmerkelijke gebeurtenissen / belangrijkste veranderingen binnen de inrichting

In het voorbije jaar was de determinerende gebeurtenis uiteraard de covid pandemie die een ongeziene impact heeft gehad op de werking en op het dagelijkse leven van de gedetineerden.

Het regime werd zeer impacterend aangepast ten gevolge van corona: annulatie van bezoekmogelijkheden, inperking tot volledig schrappen van activiteiten, het sluiten van de werkplaats..

Daarnaast kunnen we melden dat er bij sociale onrust of syndicale acties, ook steeds in de PI leper deelname is van het personeel. Dit heeft steeds onmiddellijk een inperkende impact op de gedetineerden.

Er gebeurden weinig werken in de gevangenis. Hoop wordt gesteld op de aanpassingen en renovaties die op stapel staan. Blijkbaar is het ook zo dat, in dat licht, aangevraagde infrastructurele werken worden uitgesteld en bij opmaak van de begroting, niet worden weerhouden.

Geen ontsnappingen, noch zelfmoorden.

Er waren een aantal 'ontvluchtingen' van personen die elektronisch toezicht genieten en één persoon in beperkte detentie maar dit zijn niet echt ontvluchtingen in de ware zin van het woord.

C. De penitentiaire inrichting in cijfers.

a. Gevangenisbevolking.

Via de directie werd een rapport bezorgd m.b.t. de gevangenisbevolking (= som van het aantal gedetineerden in cel en het aantal gedetineerden onder elektronisch toezicht, toegewezen aan de PI Ieper), van het voorbije jaar en dit per dag.

Het hoogste aantal gedetineerden werd genoteerd op 13.03.2020: 137 personen, het laagste aantal bedraagt 100 gedetineerden.

Opmerkelijk is dat de eerste maanden van de covid pandemie, tijdens de eerste 'golf', het aantal gedetineerden evolueerde naar een meer aanvaardbaar aantal: tussen 100 tot 110. Tijdens de tweede covid'golf' in het najaar van 2020, noteren we evenwel een hoger aantal gedetineerden: tussen 120 en 130.

Gemiddeld over het jaar 2020 zijn er 117 gedetineerden.

De correctheid van deze cijfers wordt aangetoond via de cijfers van de weekbezoeken van de maandcommissarissen.

Vanaf een bezetting van ongeveer 110 gedetineerden, stelt zich de problematiek van 'grondslapers'. We kunnen zeker stellen dat er over het hele jaar een problematiek van overbevolking is met a fortiori bepaalde periodes waarin een ruim aantal gedetineerden op een matras op de grond dient te slapen.

b. Aantal personeelsleden.

Omtrent dit aspect werd navraag gedaan bij de directie en worden hierna volgende cijfers opgegeven.

De totale personele capaciteit van de PI Ieper bedraagt :

- 81 FTE bewakingskader
- 2.2 FTE PSD
- 15 FTE administratie
- 2 FTE directie.
- één verpleegster 0.8 FTE

In personen : 110 personeelsleden.

Het kader in de PI Ieper is vrij stabiel , weinig pieken of dalen. Verder valt een kleine mannelijke meerderheid van de medewerkers, te noteren. De laatste 5 jaren merkt de directie een toenemende instroom van jongere en vrouwelijke medewerkers.

Het personele kader is steeds 'ongeveer' ingevuld. Er valt een constante van 2 à 3 FTE onderbezetting te noteren.

Wat echter vooral wordt aangebracht als gemis, is het ontbreken van een volwaardig middenkader.

Er zijn 16 kwartierchefs nodig, waarvan slechts ongeveer de helft structureel is ingevuld. De overige worden als 'dienstdoende' ingezet, evenwel zonder de specifieke honorering terzake. De verstandhouding tussen 'echte' en 'dienstdoende' kwartierchefs is niet altijd eenvoudig. Het is ook moeilijk van de kant van de directie, om correct te evalueren t.a.v. de 'dienstdoende' kwartierchefs zonder dat deze het specifiek statuut hebben. De directie noemt de kwartierchefs terecht 'de ogen en oren' van de gevangenis.

III. Het toezicht

Detentieomstandigheden.

a. Geïdentificeerde vragen en problemen.

Hierna volgt opgave van de diverse vraagstellingen en problemen waar de CvT van Ieper in het voorbije jaar, voor werd gecontacteerd en waar we mee te maken kregen:

- De onmogelijkheid voor gedetineerden om audio apparatuur en spelconsoles te hebben in de PI, wegens algemeen verbod op toestellen die internetconnectie zouden mogelijk kunnen maken.
- De overbevolking van de PI: de quasi permanente situatie van (heel wat) grondslapers.
- Praktische vraag om te kunnen beschikken over nachtlampje en plank/tablet aan bed voor wie in het bovenste bed van een stapelbed slaapt.
- Het gedetineerdenoverleg gaat slechts sporadisch door (2020: 1x). Moet zeker na de corona periode worden heropgestart.
- Vraagstelling m.b.t. werkwijze en afspraken rond 'crisisinterventie', in het bijzonder 's nachts.
- Vraagstelling m.b.t. de bedelingswijze van de maaltijden (i.f.v. temperatuur van de maaltijd) en de grootte van de porties.
- Klachten m.b.t. de te geringe beschikbaarheid van telefonie en de te beperkte mogelijkheid om te kunnen bellen (gesprek wordt in tijd gelimiteerd).
- Vraagstelling omtrent het krijgen van de kans om te gaan werken in de werkplaats.
- Klacht dat lang moet worden gewacht na belsignaal.
- Misviering en godsdienstbeleving: ontbreken van een voor de gedetineerden beschikbare Iman.

- Als maandcommissaris: zicht krijgen op de verschillende registers die in de gevangenis aanwezig zijn.
- Moeizame samenwerking met de directie de eerste maanden na invoer beklagrecht :
- Dispuut met verantwoordelijke : ploegchef (PBAP) van de PBA's (Penitentiair Beambten) i.v.m. het niet toegankelijk zijn van bepaalde lokalen voor de leden van de CvT en omtrent de wijze van gespreksvoering ('interviewen') met beamten.
- De verplichte badge wordt nog steeds door het personeel niet (algemeen) gedragen. De directie ziet dit niet als prioriteit. In gesprekken met individuele PBA's wordt gemeld dat dit niet nodig is, gezien het een kleine gevangenis is: "iedereen kent iedereen".
- Vraagstelling omtrent de medische begeleiding bij tandproblemen: ter beschikking krijgen van pijnstillers, bekomen van een afspraak i.f.v. behandeling binnen aanvaardbaar tijdsbestek.
- Warmteproblematiek tijdens hittegolf, slechte ventilatie mogelijkheid, maatregelen m.b.t. warmtebeheersing.
- Het volledig ontbreken van detentieplannen in de PI.
- De prijzen bij de kantinewerking zijn duur voor de gedetineerden.
- De beschikbaarheid van de verschillende formulieren (CvT-verzoekbriefje, klachtenformulier van de KC) kan worden verbeterd.
- Klacht i.v.m. het niet kunnen individueel opzeggen van de (verplichte) huurovereenkomst voor de TV op cel, met de aanvullende klacht hierbij dat de gehanteerde huurprijs terzake hoog is in vergelijking met andere PI.
- De kwaliteit van de TV-ontvangst is slecht.
- Het verloop van herstellingen is traag: er gaat heel wat tijd over tot iets is gebeurd, bovendien worden bepaalde zaken niet uitgevoerd, nu om budgettaire redenen met de nakende verbouwingen.
- Gedetineerden lijken weinig beroep te doen op de maandcommissarissen en het CvT. Dit kan diverse redenen hebben: de meeste gedetineerden zitten slechts korte tijd in voorhechtenis, CvT is weinig bekend, CvT-verzoekbriefjes niet open en vrij bereikbaar, slechts 1 CvT-brievenbus, gedetineerden hebben geen toegang tot mail en kunnen aldus niet mailen naar CvT...
- De basiswet legt diverse registers op: tuchtregister, register van bijzondere veiligheidsmaatregelen In de praktijk blijken er nog boeken te bestaan waarmee de PBA's over verschillende shifts heen met elkaar communiceren. De maandcommissarissen kregen niet altijd toegang tot deze boeken.

b. Goede praktijken

- Tijdens de covid periodes werd een ruimer aanbod inzake fitness voorzien , waarbij de concrete administratie van dit aanbod door een gedetineerde werd gedaan, tot ieders tevredenheid.
- Met betrekking tot voeding en maaltijden, wordt rekening gehouden met islamitische vraagstelling (halal / moment van bedeling tijdens ramadan).
- Uitgebreide mogelijkheid tot video conferencing tijdens de covid periode en het voor de gedetineerden verder zetten van deze digitale mogelijkheid tot gesprek en contactname met familie.
- De prima organisatie van de werkplaats en het arbeidsmatig aanbod binnen de PI van Ieper, waarbij de gedetineerden indien zij hieraan participeren, een bedrag van 200 tot 300 € per maand kunnen verdienen.
- De organisatie van de keuken en de kwaliteit van de maaltijden.
- De werking van de interne bibliotheek, met de samenwerking met de bibliotheek van de stad Ieper, garandeert de gedetineerden, een ruim aanbod van boeken en dvd's. Tevens is het aanbod divers naar genre en is er ruime beschikbaarheid in meerdere talen.
- Het goed lopende interne vormingsaanbod in samenwerking met VDAB in het kader van de opleidingen 'hulpkok' en 'poetsmedewerker'.
- Algemeen genomen ervaart het CvT een open dialoog met de directie en een vlotte en open contactname met medewerkers.

IV. Geformuleerde vragen, advies en informatie tav de CTRG

- HHR PI (Huishoudelijk Reglement Penitentiaire Instelling): nood aan meer talen (bv. Nu specifiek gedeelte enkel in Frans en Nederlands)
- Vraag tot ondersteuning i.v.m. bestaan/taken/rechten Commissies.
- Advies en vraag: Het verplicht laten dragen van de personeelsbadge wordt niet altijd consequent toegepast door de directie. Wat kunnen we hier als CvT mee doen? Kan vanuit de CTRG hierop worden aangedrongen?
- Vraag: De wijzigingen i.v.m. arbeid van gedetineerden (opgelegd aan de PI's) hebben een grote impact op wat de gedetineerden nog kunnen verdienen en komen de motivatie niet ten goede (gezien niet meer per stuk wordt gewerkt maar wel per uur).
- Vraag: zijn de folders ter bekendmaking van de Commissies reeds beschikbaar voor de Commissies?

- Signaleren overbevolking in de PI leper. Moeilijke omstandigheden door overbevolking/grondslapers: op 11/03 136 gedetineerden (normaal 119 plaatsen).
- Vraagstelling m.b.t. compensatie verlies wandelingen. Als er omwille van stakingen geen wandeling is, wordt in andere gevangenissen hier dan een compensatieregeling voorzien bv. extra wandeling de volgende keer? Of vergoeding ?
- Wat is het beleid inzake MP3 spelers, spelconsoles . Zijn er PI's waar spelconsoles/MP3's wel worden toegestaan, onder bepaalde condities en/of waar men op (gelimiteerd) internet kan ? Kan er nuance worden aangebracht in het algeheel verbod, om gedetineerden toch te kunnen voorzien van deze mogelijkheden.
- Beleid MP3-spelers en digitalisering.
- Systeem inzake TV verhuur en kantine.
- Vraag tot coaching inzake eerste maanden beklagrecht.
- Een systematische (jaarlijkse) externe controle op de boekhouding van het steunfonds (kantine, TV huurgelden) en Cellmade-opbrengsten (opbrengsten productie werkplaats) lijkt ons noodzakelijk.
- Qua informatica en bereikbaarheid hebben de CvT's nog aanzienlijke behoeften.
 - Een functioneel mailadres (cvtieper@ctr.g.belgium.be?) dat van thuis bereikbaar is voor alle commissieleden aangezien zij bereikbaar moeten zijn wanneer ze maandcommissaris zijn.
 - Een sharepoint die eveneens bereikbaar is van thuis uit voor de commissieleden. De computer die ter beschikking gesteld wordt door justitie is namelijk niet steeds bruikbaar (commissiezaal bezet, computer moet geüpdatet worden...).
 - Het CTRG stelde eerder de vraag of het mogelijk was dat de CvT-leden een vorm van permanente telefonische bereikbaarheid konden voorzien via een (gratis) nummer. De CvT-leden vonden dit een extra belasting van hun taak als vrijwilliger en een ernstige extra verantwoordelijkheid. Bestaat de mogelijkheid dat elke CvT een CvT-gsm (en simkaart) ter beschikking krijgt voor de maandcommissaris. De maandcommissaris dient deze gsm zeker niet permanent aan te leggen maar zou regelmatig eventuele boodschappen kunnen beluisteren. Aangezien de gedetineerden in leper niet de mogelijkheid hebben om te mailen, zou dit een bijkomende bereikbaarheid zijn voor CvT leper.
- De maandcommissaris bezoekt de gevangenis op een op voorhand aangekondigde datum (via het infokanaal) of op een willekeurige datum of een combinatie van beide? Wat draagt de voorkeur van het CTRG? Hoe doen andere commissies dit ?
- Kunnen regelmatig infosessies over de werking van KC en CvT georganiseerd worden? Eventueel kan een mondeling gedeelte voorzien worden in verschillende talen. Ook bij de PBA's was er vraag naar infosessies.

- De medische dienstverlening in een kleine instelling als leper loopt vaak niet van een leien dakje. De huisarts, de psychiater en een arts gespecialiseerd in verslaving, wisselen elkaar af in onderling overleg. Een vaste verpleegster is niet fulltime aanwezig. Als er een probleem is buiten deze uren, is het moeilijk om een arts te vinden die bereid is om naar de instelling te komen. De tandarts komt om de 14 dagen. In tussentijd moet men zich behelpen met pijnstillers (die worden ook niet zo makkelijk gegeven) Grote problemen hebben zich tot nog toe niet voorgedaan, maar met de permanente overbevolking is een groter risico.
- Tijdens het onderzoek van de strafcellen kwam de omgang van de PBA's met psychisch kwetsbare gedetineerden aan bod. Dit was een duidelijke vraag van de directie. In de opleiding van de penitentiaire beambten is er weinig (geen) aandacht voor deze problemen die steeds vaker voorkomen. De strafcel is geen geschikte plaats voor gedetineerden met een psychische stoornis.

V. Klachtencommissie

De Klachtencommissie kende in 2020 volgende samenstelling:

Effectieve leden: Raphaël Cooman, Voorzitter-jurist, Jonathan Huyzentruyt, jurist en Sally Missiaen.

Plaatsvervangende leden: Hendrik Van Damme, Voorzitter CvT en Frans Baccarne, arts.

In 2020 werden 12 klachten behandeld :

- Twee klachten werden ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.
- Acht klachten werden onontvankelijk verklaard.
- In één zaak werd akte genomen van klachtafstand.

In één zaak werd de klacht doorverwezen naar de maandcommissaris, voor bemiddeling, die positief werd afgerond.

Twee zaken werden met zitting behandeld.

VI. Impact van COVID 19 (ifv transversale analyse)

1. Toezicht

- Lockdown: periode van bezoekverbod voor de CvT.
- Geen fysieke vergadering van de CvT , op nadrukkelijke vraag directie.
- Geen contactname met gedetineerden.

2. Psychisch welzijn van de gedetineerden

- Wegvallen van het bezoek weegt zwaar.
- Ruimer sport en fitness aanbod.
- Mogelijkheid tot zelforganisatie fitness activiteit en programmatie.
- Meer directe contacten tussen gedetineerden en beambten door wegvallen drukte van het activiteiten aanbod. Een aantal PBA's wezen erop dat de sfeer tijdens de eerste lockdown eigenlijk rustig was. De gedetineerden kregen minder externe prikkels (Vlaamse Gemeenschap, Justitiemedewerkers...) en beschouwden de PBA's als enig, vertrouwd aanspreekpunt.
- Videoconferencing in plaats van bezoeksregeling.

Zie ook bijlage 'transversale analyse'.

VII. Conclusies.

Uitdagingen voor het komende jaar zijn de volgende.

Vooreerst op organisatorisch vlak.

- Het functioneren van de CvT tijdens de verbouwingen van de PI leper, meer specifiek het behoud van ieders engagement in één of andere vorm en het behoud van het onderling contact tussen de commissieleden.
- Het algemeen verbeteren van de communicatie binnen de samenwerking tussen CTRG en CvT's met het oog op een vlotte wisselwerking en samenspraak, op een dialogerende wijze, waarbij signalen, vragen vanuit CvT's op een of andere wijze vertaald worden in centrale, niet vrijblijvende richtlijnen binnen het gevangeniswezen.
- Het op gang trekken van een regelmatig contact en overleg tussen de voorzitters van de CvT.
- Het verder werken aan de inbedding van de CVT als actor binnen het geheel van de PI.

Naast uitdagingen die er zijn op organisatorisch vlak voor het geheel van de werking van de CTRG en voor de werking van het CVT van leper specifiek, zien we een aantal inhoudelijke uitdagingen te formuleren, waarvan we hopen aan te kunnen werken binnen de tijdspanne die ons nog rest voor de verbouwingen :

- Op vlak van participatie met o.a. opvolging van het gedetineerdenoverleg binnen PI leper: verkiezing leden, frequentie van vergaderen, opvolging en realisatiegraad van gestelde vragen.

- Op vlak van communicatie binnen de PI met o.a. een aantal aspecten als de opvolging van de effecten van meerdere brievenbussen op elke sectie, het effectieve verloop van de communicatie tussen gedetineerden en beambten, de snelheid van respons bij vraagstelling, de bereikbaarheid van directie voor gedetineerden.
- Op vlak van bejegening, omgang en klimaat binnen de PI : tussen gedetineerden en beambten, gedetineerden en directie : hoe wordt dit ervaren, hoe kunnen we bij vraagstelling objectiveren, hoe kunnen we bijdragen in dit debat.
- Het onderzoek straf- en beveiligde cellen vestigde o.a. maar terecht aandacht op psychische kwetsbaarheid in de context van detentie.
- Opvolging van de zaken die werden aangebracht, besproken tijdens het voorbije werkjaar maar nog niet tot afdoende afronding zijn begeleid : het verbod op audio en spelconsoles, de onmogelijkheid tot godsdienstbeleving, ontbrekende detentieplanning, dossier huurgeld Tv en steunfonds.

Tenslotte wenst de CVT van leper algemeen een inhoudelijk kader te hanteren, een inhoudelijk kader dat ons blijvend richt op hetgeen waarvoor de CVT's en de CTRG toe in het leven zijn geroepen : in onderling gesprek, overlegmomenten, (zelf) evaluatie, verplicht te verrichten rapportage zoals een jaarverslag.

Daartoe is het de wens van de CVT de doelstellingen blijven aftoetsen aan de bestaande nationale (o.a. de Grondwet, de Basiswet e.a.) en internationale (o.a. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens e.a.) wetgevingen, alsook nationale en internationale aanbevelingen (o.a. Universele Verklaring van de Rechten van de Mens).

Commissie van Toezicht van Ieper

<p><u>TOEZICHT:</u> wat was de impact van de pandemie op de uitvoering door de CvT van haar toezichtsoopdracht ?</p>	<p><i>Voeg hieronder de informatie toe:</i></p>
<p><i>Modaliteiten van uitvoering van het toezicht</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> · Toegang tot de gevangenis 	<p>Tijdens de eerste en tweede golf hadden de leden van de cvt geen toegang tot de PI , vanuit centrale richtlijnen van het DGPI</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Regelmaat van de bezoeken 	Regelmaat van bezoeken , werd gedurende langere tijd onderbroken.
	<ul style="list-style-type: none"> Vrijheid van beweging in de gevangenis 	<p>Geen toegang tijdens een aantal periodes.</p> <p>Inperking van vrije beweging doorheen de inrichting .</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Toegang tot informatie (richtlijnen, maatregelen, registers, contactname met de CvT, besmettingen, incidenten, enz) 	Tijdens de periodes waar de weekbezoeken niet konden doorgaan , waren we volledig aangewezen op de geboden informatie vanwege de directie.
	<ul style="list-style-type: none"> Toegang tot de CvT door de gedetineerden (lichten van de brievenbus, onderhoud met gevangenen, vertrouwelijkheid) 	Het lichten van de brievenbus was steeds mogelijk , behalve in de ingestelde periodes van algeheel bezoekverbod. Spreken met gevangenen was verboden en derhalve niet mogelijk.
	<ul style="list-style-type: none"> Contacten met de directie en het gevangenis-personeel 	Het maandelijks onderhoud met de directie bleef doorgaan , behalve tijdens de eerste golf. Doordat het normale regime niet kon doorgaan , was het contacteren en spreken van medewerkers beperkt tot de beambten in het centrum.
	<ul style="list-style-type: none"> Contacten met de gezondheidsdienst van de gevangenis 	
	<ul style="list-style-type: none"> Andere contacten (externe diensten, verenigingen, families, advocaten, enz) 	
	<ul style="list-style-type: none"> Maandelijks vergaderingen 	Zijn blijven doorgaan , maar een aantal maanden op digitale wijze.

		Werd als dusdanig georganiseerd door collega commissielid. (april 2020: geen commissievergadering)
	· Andere	
Best practices die bijdragen tot de continuïteit van het toezicht		
	· ... geïnitieerd door de CvT	Contactname met directie, per mail , bood geen alternatief voor het normale toezicht.
	· ... voorgesteld door de gevangenisdirectie of het personeel	
<u>GEZONDHEID:</u> hoe werd het (psychologisch) welzijn van de gedetineerden beïnvloed door de pandemie ?		
Perceptie en gevoelens n.a.v. de verschillende wijzigingen van het detentie regime		
1.	BEZOEKEN	

	<ul style="list-style-type: none"> • schorsingen/beperkingen van de bezoeken (in het algemeen) 	
	<ul style="list-style-type: none"> • telefoonforfait van 10 euro in afwezigheid van bezoeken 	
	<ul style="list-style-type: none"> • digitale bezoeken (vanaf 15/02/2020) 	Werd zeer gewaardeerd door de gedetineerden.
	<ul style="list-style-type: none"> • heropstart van tafelbezoek met plexi 	De afstand die dit creëert wordt als moeilijk ervaren en bovendien is er op die manier nog weinig privacy.
	<ul style="list-style-type: none"> • schorsing van ongestoord bezoek 	Evident dat dit moeilijk is voor de gedetineerden en dat dit sterk wordt gemist.
	<ul style="list-style-type: none"> • verbod op fysiek contact met de bezoekers 	Evident dat dit moeilijk is voor de gedetineerden en dat dit sterk wordt gemist.
	<ul style="list-style-type: none"> • beperkingen bezoek (aantal, kinderen, enz) 	Tevredenheid dat één ,en ander opnieuw in beperkte mate mogelijk was. Van niets naar iets is een vooruitgang.
	<ul style="list-style-type: none"> • beperkingen opgelegd aan de bezoekers 	
	<ul style="list-style-type: none"> • andere 	

2.	TOEGANG ADVOCATEN/RECHTERS	
	· telefonisch, digitaal	
	· bezoeken	
	· disciplinaire zittingen	
	· hoorzitting bij onderzoeksrechter, rechtbank en/of SURB	
3.	ACTIVITEITEN - VORMING - WERK	
	· schorsing van de collectieve activiteiten (opleiding, werk, sport, enz)	Alle collectieve activiteiten werden opgeschort. opleidingen , activiteiten Vlaamse gemeenschap .. Vreemd genoeg bracht dit een zekere rust in het regime, een ruimere en rechtstreekse contactname tussen beamten en gedetineerden, wat bijdroeg tot een eerder positieve sfeer en begrip.
	· beperkingen sportieve activiteiten (fitness)	Ruimer fitness aanbod , georganiseerd door gedetineerden zelf.

	<ul style="list-style-type: none"> toegang tot de wandeling of open lucht 	Wandeling bleef doorgaan.
	<ul style="list-style-type: none"> individuele activiteiten via externe diensten (begeleiding, ondersteuning, opleiding), toegang tot de bibliotheek 	Bib was niet fysiek toegankelijk, boeken en dvd's konden gereserveerd worden en worden nadien op cel gebracht.
	<ul style="list-style-type: none"> religieuze / filosofische activiteiten 	
4.	REINTEGRATIE / REKLASSERING	
	<ul style="list-style-type: none"> onderbreking van de strafuitvoering en vervroegde invrijheidstelling 	
	<ul style="list-style-type: none"> schorsing van de strafuitvoeringsmodaliteiten (penitentiair verlof, uitgaansvergunning) 	
	<ul style="list-style-type: none"> bepaalde detentie, semi-detentie 	
	<ul style="list-style-type: none"> plaatsing onder elektronisch toezicht (ET) 	

	<ul style="list-style-type: none"> · opvolging PSD 	
5.	SANITAIRE/PREVENTIEVE MAATREGELEN	
	<ul style="list-style-type: none"> · Hygiëne- en afstandsmaatregelen (beschikbaarheid en dragen van het masker, hydrogel, sociale afstand enz.) 	Beschermingsmateriaal was snel en permanent beschikbaar zowel voor medewerkers als gedetineerden.
	<ul style="list-style-type: none"> · preventieve isolatie 	Binnenkomende gedetineerden worden een periode in quarantaine geplaatst alvorens zij een cel moeten delen.
	<ul style="list-style-type: none"> · quarantaine / lockdown 	
	<ul style="list-style-type: none"> · testing 	Verschillende collectieve testings plaatsgevonden
	<ul style="list-style-type: none"> · specifieke maatregelen voor gedetineerden in kwetsbare situaties (risicopersonen, vrouwen, kinderen, gehandicapten, enz.) 	
6.	(POGING TOT) ZELFMOORD	Geen.

7.	PSYCHOLOGISCHE - PSYCHIATRISCHE BIJSTAND	
<i>Goede praktijken die hebben bijgedragen tot het behoud of de verbetering van het psychologisch welzijn van gedetineerde personen</i>		
	· ... geïnitieerd door de CvT	
	· ... voorgesteld door gevangenisdirectie / personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Videoconferencing • Ruimere mate van fitness • Administratieve organisatie van deze activiteit door gevangen zelf.
	· ... voorgesteld door andere diensten	
	REFERENTIELECTUUR :	
	<i>ODIHR guide: Monitoring des lieux de detention en temps de COVID-19</i>	
FR	https://www.osce.org/files/f/documents/e/1/457222.pdf	
	<i>ODIHR guidance: Monitoring Places of Detention through the COVID-19 pandemic</i>	

EN	https://www.osce.org/files/f/documents/7/5/453543.pdf	
----	---	--